

15. 11. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Smlouva není ústava

Těmito slovy popsal místopředseda české vlády ALEXANDR VONDRA proces schvalování reformní smlouvy Evropské unie, která má vymezit nové pravomoci mezi Bruselem a jednotlivými národními státy.

Skóre: 0.76

Název zdroje: Reflex

Datum vydání: 15.11.2007

Nadpis: Smlouva není ústava

Strana: 14

Rubrika: REFLEXE

Autor: BOHUMIL PEČINKA

Ročník: 18

Číslo: 46

Oblast: Časopisy - společnost a životní styl

Zpracováno: 15.11.2007 05:03

Identifikace: CZRX20071115010010 cz

Klíčová slova: správa (3x), ústava (2x), ústavu, právně, ústavní, justičních, Ústavnímu soudu, ústavním, ústavních

Těmito slovy popsal místopředseda české vlády ALEXANDR VONDRA proces schvalování reformní smlouvy Evropské unie, která má vymezit nové pravomoci mezi Bruselem a jednotlivými národními státy.

Nedávno jste napsal, že je dobře, když euroústava před dvěma lety neprošla, protože Evropa nebyla zralá na tak hlubokou formu integrace. Dnes je na stole tzv. reformní smlouva, o níž analytici tvrdí, že se z devadesáti procent s euroústavou shoduje. Na ni už jsme zralí?

Opakuji, že Evropa na ústavu zralá nebyla, není a v dohledné době nebude. Reformní smlouva ale nemá ústavní charakter. Původním záměrem zemí EU také vůbec nebylo psát ústavu. V roce 2003 se sešel konvent, na němž měl být vypracován podklad pro reformu unijních institucí. Teprve zde někteří ambiciózní politici vytvořili evropskou ústavu, která byla před dvěma lety odmítnuta voliči ve Francii a Nizozemsku. Poté se pomalu začalo pracovat na novém dokumentu.

Proč se vůbec k reformě evropských institucí přistupovalo?

Velké státy se obávaly, že po rozšíření Unie o bývalé východoevropské země poklesne jejich vliv, neboť rozhodovací proces bude příliš komplikovaný. V reformní smlouvě je skutečně většina věcí z euroústavy. Důvodem je, že jejím základem byla reforma rozhodovacích procedur, což přešlo i na reformní smlouvu. Mimochodem, ze sedmadvaceti členských zemí nechtělo v následných jednáních osmnáct na euroústavě změnit ani čárku. Když si uvědomíte, že vytváření takového textu je založeno na shodě, musíte dospět k závěru, že nějaký kompromis byl nutný.

Když si člověk porovná euroústavu a reformní smlouvu, výsledkem je konstatování: forma jiná, absentuje zde evropská symbolika (prezident, ministr zahraničí, hymna), ale z hlediska rozdělení moci jde o tentýž dokument. Nebylo smyslem euroústavu jen vnějškově pozměnit, aby se mohlo říct: podívejte, to není ústava, jejíž schvalování by muselo projít referendem, takže stačí, když dokument odhlasují parlamenty?

Neexistuje jeden evropský zájem, ale jen zájmy členských států. Chci tím říct, že nevyklučuji, že někdo měl motivace, o nichž mluvíte. Ještě ale k symbolice. Na rozdíl od vás bych její odstranění nepodceňoval, protože v mezinárodní politice je důležitější, než si možná myslíte. Nejde jenom o evropskou vlajku a hymnu, ale celé ukotvení dokumentu. To prostě není klasická ústava.

Dobře, ale šedesát významných pravomocí národního státu přechází na nadnárodní úroveň a zhruba třicet hlasování se z jednomyslnosti přeměňuje na většinové. To je výrazný zásah do pravomocí České republiky.

V mnoha případech se jedná o rozhodování o justičních a bezpečnostních věcech v souvislosti se vstupem do tzv. schengenského prostoru. Na jedné straně budeme mít více svobody v přeshraničním pohybu, na straně druhé to skýtá větší rizika, na něž musí Evropská unie nějak reagovat. Vezměte si předchozí smlouvy, které vymezují fungování EU - maastrichtská, amsterdamská, niceská. Všechny znamenaly postupný přechod od zásady jednomyslného k většinovému rozhodování a také se nemluvilo o ústavních převratech.

Proč každé zhruba čtyři roky přicházejí představitelé EU s novou smlouvou, která automaticky odebírá další a další kompetence národním státům?

Myslím, že tato reformní smlouva bude na dlouhou dobu posledním dokumentem podobného druhu. Měli bychom si pár let počkat, jaké bude mít praktické důsledky. Co si ale budeme nalhávat? Podstatou této reformy je řešení toho, kdo bude mít větší vliv na mocenské rozhodování v Evropské unii po dvojím rozšiřování. Navíc předchozí, niceská smlouva byla splácána na poslední chvíli a některé věci nechávala nedořešené.

Co je to za energii, která žene integraci neustále vpřed, "přes spáleniště, přes krvavé řeky"?

(Smích). Je jasné, že to žene dopředu evropské elity, které z ní mají větší profit než normální lidé. I elity si ale musí dát pozor, aby se nůžky mezi názory obyčejných lidí a jimi samými příliš nerozevíraly, čehož jsme byli svědky v době odmítnutí euroústavy ve Francii a Nizozemsku. Na druhou stranu: reformní smlouva je sňatek z rozumu, s nímž se dá docela dobře žít. Ve fázi vyjednávání jsme se s Brity a Poláky snažili posílit kontrolní funkce národních parlamentů. Dosáhli jsme například toho, aby se kompetence daly vracet na národní úroveň. Polákům se rovněž podařilo odložit změnu váhy hlasů při většinovém hlasování o sedm let a tak podobně. Reformní smlouva prostě má brzdy a pojistky, nejenom plyn. Bude hodně záležet na tom, jak se je státní správa a náš Parlament naučí používat.

Jak to dopadlo s tzv. joaninskou klauzulí, která by umožnila menším státům na "rozumnou dobu" pozdržet rozhodnutí většiny?

Tohle byl původně nápad Poláků, který jsme podpořili, a je to přesně jedna z těch brzd a pojistek, o níž jsem mluvil.

Proč se nepodařilo prosadit přímo do textu reformní smlouvy český návrh na oboustrannou flexibilitu? Tedy aby kompetence mohly přecházet nejen do Bruselu, ale i opačným směrem k národním státům?

Asi znáte metaforu, že kapři si svůj rybník nikdy nevypustí. Evropská komise nechtěla přijít o vliv, a tak je náš požadavek pouze součástí právně nevymahatelného usnesení. Na druhou stranu se jedná o politický závazek, a pokud se na něm někdy Evropská rada shodne, tak ho Evropská komise provede.

České politické elity se dohodly na tom, že reformní smlouva bude schvalována nikoli v referendu, ale hlasováním v Parlamentu. Neobejdete tím usnesení kongresu ODS z listopadu 2006, které odmítá další předávání kompetencí do Bruselu?

Koncem listopadu proběhne další kongres, kde se budeme snažit toto usnesení zrušit, neboť nám zatím znemožňuje přijmout tuto smlouvu. To je fakt.

Zvnějšku to vypadá, jako by ODS vyměnila se dvěma koaličními partnery svůj evropský program za podporu amerického radaru. Je to tak?

Mezi evropskou smlouvou a radarem žádná souvislost není. Registruji debatu, zda reformní smlouvu schválit v Parlamentu, nebo v referendu. Většina lidí v ODS je pro parlamentní cestu. Jinak jsme se rozhodli dát podání k Ústavnímu soudu, zda reformní smlouva není v rozporu s naším ústavním pořádkem.

Myslíte, že získáte třípětinovou většinu jak v Poslanecké sněmovně, tak v Senátu?

Zvláště v Senátu to bude obtížné. Na druhou stranu: reformní smlouva je kompromisem mezivládní konference Evropské unie a upřímně nevím, co by mělo být její alternativou, když i Polsko a Velká Británie dokument zřejmě schválí. Máme dvoukomorový Parlament, ať text reformní smlouvy poslanci a senátoři v klidu posoudí. Proto říkám: nikam nespěchejme a počkejme, jak se k návrhu této smlouvy postaví parlamenty ostatních členských států.

TEXT BOHUMIL PEČINKA

Foto - Integraci ženou dopředu evropské elity
FOTO PROFIMEDIA. CZ

Zpracovatel: Anopress IT a.s.

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz